

30 ΧΡΟΝΙΑ ΕΚΛΟΓΙΚΩΝ ΑΝΑΜΕΤΡΗΣΕΩΝ

ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ τις επικείμενες εκλογές «Το Βήμα» παρουσιάζει μια ιστορική αναδρομή όλων των εκλογικών αναμετρήσεων από την πώση της χούντας – 30 χρόνια πριν – ως σήμερα. Αποκαλυπτικά ντοκουμέντα που δημοσιεύονται για πρώτη φορά ρίχνουν νέο φως στη σύγχρονη πολιτική ιστορία της Ελλάδας. Από την ορκωμοσία ως πρωθυπουργού

του Κωνσταντίνου Καραμανλή τις πρώτες πρωινές ώρες της 24ης Ιουλίου 1974, τη σαρωτική νίκη του Ανδρέα Παπανδρέου τον Οκτώβριο του 1981, την επικράτηση του Κώστα Σημίτη τον Ιανουάριο του 1996, ως την ανάδειξη του Γιώργου Παπανδρέου στην ηγεσία του ΠαΣοΚ ο αναγνώστης θα οδηγηθεί στο συναρπαστικό παρασκήνιο της πολιτικής

ζωής, θα κατανοήσει τη στρατηγική των πολιτικών αρχηγών και θα ανακαλύψει τις εσωκομματικές έριδες και διαμάχες που προκάλεσαν πολιτικές θύελλες. Το κείμενο συνοδεύεται από πίνακες με τα αποτελέσματα των εκλογών, όπου αναγράφονται τα ποσοστά των κομμάτων, οι ψήφοι που έλαβαν και οι έδρες που εξασφάλισαν στη Βουλή.

Ο Κ. Σημίτης και ο Α. Τσοχατζόπουλος (δεξιά) με υψωμένα τα χέρια στο 4ο Συνέδριο του ΠαΣοΚ, στις 30 Ιουνίου 1996, όπου ο πρώτος εξελέγη πρόεδρος του Κινήματος. Χειροκροτούν (από αριστερά) οι Κ. Λαλιώτης, Χρ. Παπουτσής και Κ. Σκανδαλιδής

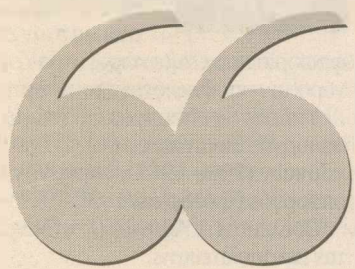

■ Οι εκλογές του 1996 (β') ■

Οι αλλαγές ηγεσίας στο ΠαΣοΚ και στη ΝΔ

Με νέους αρχηγούς τα δύο μεγάλα κόμματα στην «αναμέτρηση» της 22ας Σεπτεμβρίου

Του ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ

Στις 30 Ιουνίου 1993 ο Αντώνης Σαμαράς ίδρυσε την Πολιτική Ανοιξη και παρότρυνε τους προσκείμενους σε αυτόν βουλευτές της συντηρητικής παράταξης να παραμείνουν στη ΝΔ ως την προκήρυξη πρόωρων εκλογών.

Μερικούς μήνες αργότερα, στις αρχές Σεπτεμβρίου, ήλθε η πρώτη ανεξαρτητοποίηση βουλευτή, του Στέφανου Στεφανόπουλου, ύστερα από προτροπή του Α. Σαμαρά. Με την ανεξαρτητοποίηση και δεύτερου βουλευτή της ΝΔ, του Συμπλιδίου, η ΝΔ έχασε και τυπικά την πλειοψηφία στη Βουλή και ο πρωθυπουργός Κ. Μητσοτάκης προκήρυξε πρόωρες εκλογές.

Στις εκλογές της 10ης Οκτωβρίου το ΠαΣοΚ κέρδισε και δύο ημέρες αργότερα ο Κ. Μητσοτάκης παραιτήθηκε από την ηγε-

σία του κόμματός του. Υποψηφιότητα για να τον διαδεχθούν έθεσαν οι Μ. Εβερτ, Ι. Βαρβιτσιώτης, Γ. Σουφλιάς, Ι. Κεφαλογιάννης και Β. Πολύδωρας.

Στις 3 Νοεμβρίου ο Μιλτιάδης Εβερτ εξελέγη νέος αρχηγός από την κοινοβουλευτική ομάδα της ΝΔ, αφού επικράτησε με 141 ψήφους έναντι 37 του Ι. Βαρβιτσιώτη και 4 λευκών. Η υποψηφιότητα Εβερτ στηρίχθηκε από την καραμανλική πτέρυγα του κόμματος, αλλά υπερψηφίστηκε και από τον Κ. Μητσοτάκη.

Η αλλαγή ηγεσίας στο ΠαΣοΚ δεν προήλθε από κάποια εκλογική ήττα, αλλά από την επιδείνωση της υγείας του ιδρυτή και προέδρου του, Ανδρέα Παπανδρέου. Στις 20 Νοεμβρίου 1995 ο Α. Παπανδρέου εισήχθη αιφνιδώς στο Ωνάσειο με πνευμονία. Ηδη μέσα στο ΠαΣοΚ υπήρ-

χαν στελέχη τα οποία επιθυμούσαν τη διαδικασία διαδοχής του ιδρυτή του ΠαΣοΚ.

Μία εβδομάδα αργότερα, η υγεία του Α. Παπανδρέου επιδεινώθηκε. Αυτή η εξέλιξη κινητοποίησε τις διαδικασίες για την επικείμενη διαδοχή στην ηγεσία του ΠαΣοΚ.

Οι υποψηφιότητες στο ΠαΣοΚ

Στις 2 Δεκεμβρίου ξεκαθάρισαν οι υποψηφιότητες για τη θέση του πρωθυπουργού που θα εκλεγόταν από την κοινοβουλευτική ομάδα του ΠαΣοΚ, όπως προέβλεπε το Σύνταγμα. Οι υποψήφιοι ήταν ο Κ. Σημίτης, ο Α. Τσοχατζόπουλος, ο Γ. Αρσένος, ο Απ. Κακλαμάνης και ο Ι. Χαριλαμπόπουλος. Αυτές οι διαδικασίες είχαν δρομολογηθεί χωρίς

να τις γνωρίζει ο Ανδρέας Παπανδρέου, ο οποίος τις ίδιες στιγμές πάλευε για να διατηρηθεί στη ζωή.

Στις 15 Ιανουαρίου 1996 ο Ανδρέας Παπανδρέου, ο οποίος είχε πλέον πληροφρηθεί τις εξελίξεις στο κόμμα του από στενούς του συνεργάτες και από τον γιο του Γιώργο Παπανδρέου, υπέγραψε μέσα στο νοσοκομείο και σε έντονο κλίμα συγκίνησης το κείμενο της παραίτησής του από την πρωθυπουργία, το οποίο υπεβλήθη σε μορφή επιστολής προς την Κεντρική Επιτροπή και την Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΠαΣοΚ.

Τρεις ημέρες αργότερα, η ΚΟ του ΠαΣοΚ εξέλεξε νέο πρωθυπουργό τον Κώστα Σημίτη. Πριν από τη διαδικασία ο Απ. Κακλα-

Συνέχεια στην επόμενη σελίδα

ΤΑ ΔΥΟ μεγαλύτερα κόμματα της ελληνικής πολιτικής ζωής εμφανίστηκαν με νέους αρχηγούς στην εκλογική αναμέτρηση της 22ας Σεπτεμβρίου 1996. Η αλλαγή ηγεσίας στη ΝΔ είχε προηγηθεί εκείνης του ΠαΣοΚ περίπου κατά δυόμισι χρόνια.

Για πρώτη φορά η διεξαγωγή των εκλογών ανατέθηκε στους αιρετούς εκπροσώπους της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης

Συνέχεια από την προηγούμενη σελίδα

μάνης απέσυρε την υποψηφιότητά του.

Στον πρώτο γύρο ο Κ. Σημίτης έλαβε 53 ψήφους, όσες και ο Α. Τσοχατζόπουλος, έναντι 50 του Γ. Αρσένη και 11 του Ι. Χαραλαμπόπουλου. Στον δεύτερο γύρο ο Κ. Σημίτης επεκράτησε και εξελέγη πρωθυπουργός λαμβάνοντας 86 ψήφους έναντι 75 του Α. Τσοχατζόπουλου, ενώ υπήρξαν και 6 λευκά.

Στις 23 Ιουνίου ο Α. Παπανδρέου πέθανε από ανακοπή καρδιάς στις 2.30 το πρωί στο σπίτι του. Ο θάνατος του ιδρυτή του ΠαΣοΚ αυτομάτως σήμαινε και την οργάνωση συνεδρίου για την εκλογή ενός νέου προέδρου του Κινήματος. Στο 4ο Συνέδριο του ΠαΣοΚ, που πραγματοποιήθηκε το διάστημα 27-30 Ιουνίου, ο Κώστας Σημίτης εξελέγη και πρόεδρος του Κινήματος.

Υποψηφιότητα για πρόεδρος είχε θέσει και ο Α. Τσοχατζόπουλος, ο οποίος υποστήριζε τη διαρκική δομή στην ηγεσία του κυβερνώντος κόμματος. Το συνέδριο ήταν ιδιαίτερα τεταμένο, με τους δύο υποψηφίους να έχουν τους υποστηρικτές τους. Μια σημαντική ομιλία-παρέμβαση του Γιώργου Παπανδρέου, ο οποίος έδωσε τη στήριξη του στον Κ. Σημίτη, καθώς και η παραιτήση που επικαλέστηκε ο Κ. Σημίτης στην περίπτωση που δεν τον υπερψήφισε το συνέδριο, έγειραν την πλάστιγγα υπέρ του τελευταίου. Ο Κ. Σημίτης επεκράτησε με 53,77% έναντι 45,71% του Α. Τσοχατζόπουλου και εξελέγη και πρόεδρος του ΠαΣοΚ.

Δύο καινοτομίες των εκλογών

Οι εκλογές του 1996 χαρακτηρίστηκαν από ορισμένες τεχνικές καινοτομίες. Για πρώτη φορά η διεξαγωγή των εκλογών ανατέθηκε στους αιρετούς εκπροσώπους της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

Οι νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις ήταν υπεύθυνες για την αναθεώρηση των εκλογικών καταλόγων, για τα εκλογικά τμήματα, για το εκλογικό υλικό και για την ανακοίνωση του εκλογικού αποτελέσματος.

Η δεύτερη διαφορά μεταξύ των εκλογών του 1996 και εκείνων του 1993 ήταν η διεξαγωγή τους με βάση την απογραφή του 1991. Αυτό είχε αποτέλεσμα τις αλλαγές των βουλευτικών εδρών σε 13 εκλογικές περιφέρειες.

Ο Μ. Εβερτ, μετά την εκλογή του στην ηγεσία της ΝΔ από την Κοινοβουλευτική Ομάδα του κόμματος, ασπάζεται τον Ι. Βαρβιτσιώτη στις 3 Νοεμβρίου 1993

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ - ΟΙ ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΕΣ

ΚΩΣΤΑΣ ΣΗΜΙΤΗΣ

Ο Κώστας Σημίτης γεννήθηκε στον Πειραιά το 1936. Πανεπιστημιακός, δικηγόρος. Σπούδασε Νομικά στο Πανεπιστήμιο Μάρμπουργκ της Γερμανίας και Οικονομικά στην LSE.

Πρωτοστάτησε το 1965 στην ίδρυση του Ομίλου «Αλέξανδρος Παπαναστασίου», που μετεξελίχθηκε κατά τη διάρκεια της δικτατορίας στην αντιστασιακή οργάνωση «Δημοκρατική Αμυνα». Το 1969 διέφυγε στο εξωτερικό με πλαστό διαβατήριο και καταδικάστηκε ερήμην για την τοποθέτηση εκρηκτικών. Το 1970 εντάχθηκε στο ΠΑΚ, που είχε ιδρύσει ο Ανδρέας Παπανδρέου, και διετέλεσε μέλος του εθνικού συμβουλίου της οργάνωσης.

Μετά την πτώση της χούντας μετέχει στην ίδρυση του ΠαΣοΚ και στο πρώτο Εκτελεστικό Γραφείο του Κινήματος. Το 1979 αναγκάζεται να παραιτηθεί από το Εκτελεστικό Γραφείο μετά την οδυώδη κριτική για την προεκλογική - για τις ευρωεκλογές - αφίσσα του ΠαΣοΚ με το σύνθημα «Όχι στην Ευρώπη των μονοπωλίων, ναι στην Ευρώπη των λαών» - είχε τότε θεωρηθεί υπεύθυνος. Ίσως δεν θα είχε λάβει μεγάλες διαστάσεις το θέμα αν δεν συνέπιπτε χρονικά με τη στροφή της πολιτικής του Α. Παπανδρέου έναντι της τότε ΕΟΚ...

Ο Κώστας Σημίτης μετά την παραίτησή του από το Εκτελεστικό Γραφείο του ΠαΣοΚ ανχώρησε στη Γερμανία και δεν μετείχε στις εκλογές του 1981. Αλλά δεν έμεινε έξω από την πρώτη κυβέρνηση του Ανδρέα Παπανδρέου: ανέλαβε το υπουργείο Γεωργίας, το οποίο διατήρησε ως τις εκλογές του 1985.

Σε αυτές τις εκλογές εξελέγη πρώτος βουλευτής στην Α' περιφέρεια Πειραιώς και στην κυβέρνηση που σχηματίστηκε μετά τις εκλογές ο Α. Παπανδρέου τού ανατέθει το υπουργείο Εθνικής Οικονομίας. Το 1987 ο Κ. Σημίτης παραιτείται και πάλι, αυτή τη φορά από την κυβέρνηση, μετά την απόφαση του πρωθυπουργού να ανατρέψει την εισοδηματική πολιτική.

Στην οικουμενική κυβέρνηση (1989-1990) αναλαμβάνει το υπουργείο Παιδείας με υφυπουργό τον Βασίλη Κοντογιαννόπουλο, ο οποίος τότε ήταν βουλευτής της ΝΔ και το 2000 προσχώρησε στο ΠαΣοΚ

και εξελέγη βουλευτής της Β' περιφέρειας Αθηνών.

Με την επάνοδο του ΠαΣοΚ στην εξουσία το 1993, ο Κ. Σημίτης τοποθετείται στο υπουργείο Βιομηχανίας. Δεν θα ολοκληρώσει όμως τη θητεία, διότι το 1995 θα παραιτηθεί μετά τη δήλωση του Α. Παπανδρέου με την οποία του κατελόγιζε ευθύνες για τον χειρισμό της ιδιωτικοποίησης των Ναυπηγείων Σκαρμαμαγκά.

Αυτή η παραιτήση του άνοιξε τον δρόμο προς την αρχηγία του ΠαΣοΚ και την πρωθυπουργία. Ο Ανδρέας Παπανδρέου αντιμετωπίζει ήδη σοβαρά προβλήματα υγείας και γύρω από τον Σημίτη σχηματίζεται μια ισχυρή ομάδα η οποία θέτει το θέμα της αδυναμίας του πρωθυπουργού να ασκήσει τα καθήκοντά του. Τον Ιανουάριο του 1996 ο ιδρυτής του ΠαΣοΚ παραιτείται και ο Κώστας Σημίτης εκλέγεται από την Κοινοβουλευτική Ομάδα διάδοχός του στην πρωθυπουργία με 86 ψήφους έναντι 75 του Ακη Τσοχατζόπουλου. Τον Ιούλιο του ίδιου χρόνου θα εκλεγεί, από το Συνέδριο, πρόεδρος του ΠαΣοΚ, και πάλι με αντίπαλο τον Ακη Τσοχατζόπουλο.

Ο Κώστας Σημίτης θα κερδίσει τις εκλογές του 1996 και του 2000 και θα καταρρίψει το ρεκόρ της συνεχούς παραμονής στην πρωθυπουργία για μια οκταετία.

Με τη συμπλήρωση της οκταετίας τον Ιανουάριο του 2004 παίρνει μια μοναδική στα πολιτικά χρονικά απόφαση: παραιτείται από την ηγεσία του ΠαΣοΚ για να διευκολύνει την ανανέωση - καθολικό αίτημα της βάσης - και προτείνει για διάδοχό του τον Γιώργο Παπανδρέου, γιο του ιδρυτή του ΠαΣοΚ.

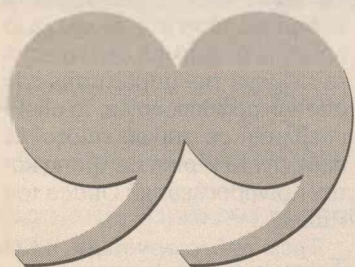
ΤΖΑΝΝΗΣ ΤΖΑΝΝΕΤΑΚΗΣ

(γενν. 1927, αξιωματικός Πολεμικού Ναυτικού ε.α.)

Συνελήφθη για την αντιστασιακή δράση του καθώς με την επιβολή της δικτατορίας παραιτήθηκε από το Πολεμικό Ναυτικό. Μετά την πτώση της χούντας πολιτεύθηκε με τη Νέα Δημοκρατία και από το 1974 ως το 1977 διετέλεσε γενικός γραμματέας του ΕΟΤ. Το 1980 διετέλεσε υπουργός Δημοσίων Έργων, ενώ το

1989 επελέγη από τη ΝΔ και τον ΣΥΝ ως πρωθυπουργός της κυβέρνησης συνεργασίας. Στη συνέχεια

ΑΥΡΙΟ:
Οι εκλογές του 2000

Τα κυριότερα κόμματα που μετείχαν στις εκλογές

- ΠαΣοΚ (Κώστας Σημίτης)
- ΝΔ (Μιλτιάδης Εβερτ)
- ΠολΑν (Αντώνης Σαμαράς)
- ΚΚΕ (Αλέκα Παπαρήγα)
- Συνασπισμός (Νίκος Κωνσταντόπουλος)
- ΔΗΚΚΙ (Δημήτρης Τσοβόλας)
- Ένωση Οικολόγων (Δ. Βεργής)
- Ένωση Κεντρώων (Βασίλειος Λεβέντης)
- Μ-Λ ΚΚΕ (Διευθύνουσα Επιτροπή)
- Μαχόμενη Αριστερά (Διοικούσα Επιτροπή)
- Οικολόγοι Εναλλακτικοί (Μιχαήλ Δερτούζος)
- Κόμμα Ελληνισμού (Σ. Σοφιανόπουλος)

Αποτελέσματα εκλογών

Σύνολο εγγεγραμμένων	9.145.598
Σύνολο ψηφοσάντων	6.982.204
Ακυρα και λευκά ψηφοδέλτια	198.759
Σύνολο έγκυρων ψηφοδελτίων	6.783.445

Κόμμα	ΠαΣοΚ	ΝΔ	ΚΚΕ	ΣΥΝ	ΔΗΚΚΙ
Ψήφοι	2.814.779	2.586.089	380.046	347.236	199.686
Ποσοστό (%)	41,49	38,12	5,60	5,12	2,94
Έδρες	156	102	11	10	9

Στιγμιότυπο από τις κάλπες στις βουλευτικές εκλογές του 1996

έγινε υπουργός Εξωτερικών, Τουρισμού και Εθνικής Αμυνας στην οικουμενική κυβέρνηση Ζολώτα, αντιπρόεδρος της κυβέρνησης, αλλά και υπουργός Πολιτισμού και υπουργός Επικρατείας στην κυβέρνηση Μητσοτάκη (1990-1993).

Ήταν βουλευτής της ΝΔ στην Α' Αθηνών από το 1974 ως το 1993 και στη Β' Αθηνών με τις εκλογές του 1996 και του 2000.

■ ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΕΒΕΡΤ

(γενν. 1939, οικονομολόγος)

Υπήρξε ηγετικό στέλεχος της ΕΡΕΝ κατά τη διάρκεια της δικτατορίας. Το 1986 εξελέγη δήμαρχος Αθηναίων. Ανέλαβε την ηγεσία της ΝΔ το 1993, την οποία διατήρησε και μετά την ήττα του κόμματος στις εθνικές εκλογές του 1996. Το 1997 διεκδίκησε εκ νέου την ηγεσία της ΝΔ, αλλά ηττήθηκε στην εσωκομματική ψηφοφορία που έλαβε χώρα, στηρίζοντας στον δεύτερο γύρο την υποψηφιότητα του Κώστα Καραμανλή.

Υπήρξε υφυπουργός Οικονομικών (1976-1977), υπουργός Βιομηχανίας (1977-1980), υπουργός Οικονομικών (1980-1981), υπουργός Υγείας (1989) και υπουργός Προεδρίας (1990-1991).

Βουλευτής Α' Αθηνών με τη ΝΔ σε όλες τις εκλογές της μεταπολίτευσης.

■ ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΑΜΑΡΑΣ

(γενν. 1951, οικονομολόγος)

Εξελέγη βουλευτής της ΝΔ σε ηλικία 26 ετών. Τον Απρίλιο του 1992, μετά από διαφωνία και σφοδρή αντιπαράθεση με τον πρωθυπουργό Κωνσταντίνο Μητσοτάκη αναφορικά με την ονομασία της ΠΓΔΜ, αποπέμφθηκε από τη θέση του υπουργού Εξωτερικών. Μερικούς μήνες αργότερα παραιτήθηκε από το βουλευτικό του αξίωμα και τον Ιούνιο του 1993 ίδρυσε την Πολιτική Ανοιξη, που αποτέλεσε και τον λόγο της πτώσης της κυβέρνησης Μητσοτάκη. Στις εκλογές του 1993 η ΠολΑν εισήλθε στη Βουλή με τέσσερις

βουλευτές, όχι όμως και σε εκείνες του 1996. Το 2000 η ΠολΑν δεν συμμετείχε στις εκλογές.

Διετέλεσε υπουργός Οικονομικών στην κυβέρνηση Τζαννετάκη και δύο φορές υπουργός Εξωτερικών (στην οικουμενική κυβέρνηση και στην κυβέρνηση Μητσοτάκη). Από το 1977 ως και το 1993 εξελέγετο βουλευτής της ΝΔ στον Νομό Μεσσηνίας.

■ ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΝΟΣ

(γενν. 1939, επιχειρηματίας)

Υπήρξε βουλευτής της ΝΔ για πολλά χρόνια και υπέρμαχος του φιλελευθερισμού και των αποκρατικοποιήσεων. Το 1999 ίδρυσε το κόμμα «Οι Φιλελεύθεροι», αλλά απέτυχε να εκλέξει ευρωβουλευτή. Στις εκλογές του 2000 συνεργάστηκε με τη ΝΔ και έναν χρόνο αργότερα ανέστειλε τις λειτουργίες του κόμματός του.

Διετέλεσε υφυπουργός Δημοσίων Έργων (1977-1980), υπουργός Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος (1980), υπουργός Βιομηχανίας (1980-1981), υπουργός ΠΕΧΩΔΕ (1990-1991), υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών (1992-1993). Βουλευτής Α' Αθηνών με τη ΝΔ τα έτη 1977, 1985, 1989, 1990, 1993, 1996 και 2000.

■ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΣΟΒΟΛΑΣ

(γενν. 1942, δικηγόρος)

Πρωτοεξελέγη στην Κεντρική Επιτροπή του ΠαΣοΚ το 1984. Το 1989 παραπέμφθηκε από την κυβέρνηση συνεργασίας στο Ειδικό Δικαστήριο για την υπόθεση Κοσκωτά. Καταδικάστηκε σε φυλάκιση δύο ετών και έξι μηνών και σε τριετή στέρηση των πολιτικών του δικαιωμάτων. Η ποινή του εξαγοράστηκε από το ΠαΣοΚ, ενώ του απονεμήθηκε και χάρη από τη Βουλή. Το 1995 απεχώρησε από το ΠαΣοΚ και ίδρυσε το Δημοκρατικό Κοινωνικό Κίνημα (ΔΗΚΚΙ).

Διετέλεσε υφυπουργός Οικονομικών (1981-1984), αναπληρωτής υπουργός Οικονομικών (1984-1985),

υπουργός Οικονομικών (1985-1989). Βουλευτής Αρτας με το ΠαΣοΚ από το 1977 ως και το 1990 και Β' Αθηνών με το ΔΗΚΚΙ το 1996.

■ ΜΑΡΙΑ ΔΑΜΑΝΑΚΗ

(γενν. 1952, χημικός μηχανικός)

Ήταν μέλος της συντονιστικής επιτροπής της κατάληψης του Πολυτεχνείου το 1973. Μέλος της Κεντρικής Επιτροπής και του Πολιτικού Γραφείου του ΚΚΕ, εξελέγη πρόεδρος του Συνασπισμού το 1991, όπου και παρέμεινε στην ηγεσία ως το 1993, όταν ο Συνασπισμός απέτυχε να εκλέξει βουλευτή στο Κοινοβούλιο. Εθεσε υποψηφιότητα για δήμαρχος Αθηναίων το 1994 με τον Συνασπισμό και το 1998 με τη στήριξη του ΠαΣοΚ.

Βουλευτής Β' Αθηνών τα έτη 1977, 1981 και 1985 με το ΚΚΕ, 1989, 1990, 1996 και 2000 με τον Συνασπισμό. Στις 10 Οκτωβρίου 2003 απεχώρησε από τον Συνασπισμό λόγω διαφωνιών με την ηγεσία του.

■ ΝΙΚΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ

(γενν. 1942, δικηγόρος)

Κατά τη διάρκεια της δικτατορίας ήταν στέλεχος της «Δημοκρατικής Αμυνας» και συνελήφθη για τη δράση του. Το 1974 εντάχθηκε στο ΠαΣοΚ και έγινε μέλος της πρώτης Κεντρικής Επιτροπής. Το 1975 όμως διεγράφη από το ΠαΣοΚ. Αργότερα έγινε μέλος της Σοσιαλιστικής Πορείας και το 1977 πολιτεύθηκε με τη Συμμαχία. Το 1989 έγινε μέλος της Πολιτικής Επιτροπής του Συνασπισμού και συμμετείχε στην κυβέρνηση συνεργασίας του Τζ. Τζαννετάκη ως υπουργός Εσωτερικών. Το 1990 εξελέγη κατηγορος στο Ειδικό Δικαστήριο για την υπόθεση Κοσκωτά και το 1993 διαδέχθηκε τη Μαρία Δαμανάκη στην ηγεσία του Συνασπισμού μετά την παραίτηση της τελευταίας.

Εξελέγη βουλευτής για πρώτη φορά το 1990 με το ψηφοδέλτιο Επικρατείας του Συνασπισμού και το 1996 και το 2000 στην Α' Αθηνών.

Οι προγραμματικές θέσεις των κομμάτων

Οικονομικά και κοινωνικά θέματα

Βασικούς στόχους του στον οικονομικό και κοινωνικό τομέα το ΠαΣοΚ έθεσε την ανάπτυξη μιας βιώσιμης και ανταγωνιστικής αγροτικής επιχείρησης με φορολογικές ελαφρύνσεις για τους νέους αγρότες, το θέμα των συντάξεων, όπου το βάρος δίνεται στην ενίσχυση των χαμηλοσυνταξιούχων, την ολοκληρωμένη αντιμετώπιση του ασφαλιστικού προβλήματος και μέτρα για μια πιο δυναμική αντιμετώπιση της ανεργίας, που προέβλεπαν τη δημιουργία, στα επόμενα τρία χρόνια, περίπου 180.000 νέων θέσεων εργασίας. Ακόμη, το κυβερνών κόμμα έκανε λόγο για συνέχεια στις μεταρρυθμίσεις στους τομείς της υγείας και της παιδείας.

Η ΝΔ προανήγγειλε την κατάργηση των άδικων και ατελέσφορων αντικειμενικών κριτηρίων, μείωση κατά το ήμισυ των φορολογικών συντελεστών στις παραμεθόριες περιοχές, δυνατότητα αυτόματης απόσβεσης για τις νέες επενδύσεις και φορολογικά κίνητρα για το Χρηματιστήριο, μέτρα για την καταπολέμηση της ανεργίας και μεταρρυθμίσεις στην υγεία και στην παιδεία.

Για το ΚΚΕ βασικός στόχος παρέμεινε η ήττα του δικομματισμού, ο οποίος με τον εκάστοτε εκλογικό νόμο σχημάτιζε αυτοδύναμες κυβερνήσεις και έπαιρνε μέτρα που γεννούσαν τη λιτότητα, την ανεργία και την ανασφάλεια. Ακόμη, το ΚΚΕ ζήτησε μεταρρυθμίσεις που θα έκαναν την παιδεία και την ιατρική περιθαλψή προσβάσιμες και δωρεάν για όλους, καθώς και αλλαγές στο φορολογικό σύστημα της χώρας.

Η ΠολΑν ζήτησε την υποστήριξη της μεσαίας τάξης και έδωσε έμφαση στις μεταρρυθμίσεις στους τομείς της υγείας, της παιδείας και της δημόσιας διοίκησης, αλλά και καλύτερη λειτουργία των θεσμών.

Ο ΣΥΝ έκανε λόγο για την ανάγκη θωράκισης της διαχείρισης του δημοσίου χρήματος, την αποτελεσματική λειτουργία των δημοσίων οργανισμών και επιχειρήσεων, τη φορολογική μεταρρύθμιση, την απορρόφηση των κοινοτικών κονδυλίων για την ανεργία, καθώς και την καθιέρωση των 35 ωρών εργασίας χωρίς μείωση αποδοχών.

Από την πλευρά του το ΔΗΚΚΙ πρόβαλλε την ανάπτυξη των αγροτικών και αστικών επιχειρήσεων, αλλά και την προστασία των μισθωτών, των συνταξιούχων και των στρωμάτων του παραγωγικού και κοινωνικού ιστού.

Εθνικά θέματα και εξωτερική πολιτική

Βασικοί στόχοι του ΠαΣοΚ, σύμφωνα με το πρόγραμμα του κυ-

βερνώντος κόμματος, ήταν η προάσπιση της εθνικής μας ανεξαρτησίας, ο σεβασμός του διεθνούς δικαίου από την Τουρκία και η δικαία, μόνιμη και βιώσιμη λύση του Κυπριακού. Το Κυπριακό αποτελούσε για το ΠαΣοΚ θέμα πρώτης εθνικής προτεραιότητας, όπως άλλωστε και η ενταξιακή διαδικασία της Κύπρου στην ΕΕ. Σύμφωνα με το ΠαΣοΚ, δεν θα μπορούσε να υπάρξει εξομάλυνση των ελληνοτουρκικών σχέσεων χωρίς την επίλυση του Κυπριακού. Ακόμη, στους στόχους του ΠαΣοΚ ήταν οι πολιτικές και οικονομικές πρωτοβουλίες σε διμερές ή πολυμερές επίπεδο, ιδιαίτερα στα Βαλκάνια και στη ΝΑ Μεσόγειο, και η άσκηση σταθερής πίεσης για μια διεθνή κοινωνία που βασίζεται, λειτουργεί και σέβεται τους κανόνες του διεθνούς δικαίου.

Η ΝΔ έθεσε στόχους, όσον αφορά τα εθνικά θέματα και την εξωτερική πολιτική, την ψήφιση νόμου για τη θεσμοθέτηση του Εθνικού Συμβουλίου Εξωτερικής Πολιτικής και το δεκαετές πρόγραμμα εξοπλισμών των Ενόπλων Δυνάμεων. Η ΝΔ υποσχέθηκε ότι μέσα σε ένα εξάμηνο θα υπήρχε σύγκληση των υπουργών Εξωτερικών των βαλκανικών χωρών (χωρίς να αποκλείεται η Τουρκία), ενώ υποστήριξε ότι

δεν θα υπήρχε καμία υποχώρηση σε σχέση με την Τουρκία.

Το ΚΚΕ τάχθηκε ενάντια στη Συνθήκη του Μάαστριχτ, αλλά και σε όλες τις συνθήκες που υπαγορεύουν την εφαρμογή της πολιτικής στην ελληνική κυβέρνηση, ζητώντας αναθεώρηση όλων των διαπραγματεύσεων στα βασικά εθνικά θέματα, για τα οποία οι εξωτερικοί παράγοντες προωθούν λύσεις που είναι ενάντια στα εθνικά συμφέροντα.

Η ΠολΑν ζήτησε ανυποχώρητη στάση στα εθνικά θέματα τονίζοντας ότι ο ελληνισμός δεν υποχωρεί και δεν κάνει βήμα πίσω στο Αιγαίο, στη Θράκη, στην Κύπρο και ότι δεν συμβιβάζεται για τη Μακεδονία.

Ο ΣΥΝ έκανε αναφορά για αποφασιστικότητα, σταθερότητα αλλά και φρόνηση στα εθνικά θέματα, με στόχο πάντα την ειρήνη, τον σεβασμό στο διεθνές δίκαιο και στις συνθήκες και ζήτησε τη σύσταση Συμβουλίου Εξωτερικής Πολιτικής, ενώ υποστήριξε την αποκλιμάκωση της έντασης στις σχέσεις της Ελλάδας και της Τουρκίας.

Το ΔΗΚΚΙ υποστήριξε ότι κάθε κίνηση στην εξωτερική πολιτική πρέπει να γίνεται με βάση το εθνικό συμφέρον της Ελλάδας. Αναφορικά με το Κυπριακό, υποστήριξε τη θετική επίλυσή του και την αδιαπραγμάτευτη στάση της Ελλάδας στο Αιγαίο.

Το Κυπριακό αποτελούσε για το ΠαΣοΚ θέμα πρώτης εθνικής προτεραιότητας, όπως άλλωστε και η ενταξιακή διαδικασία της Κύπρου στην ΕΕ